

QUICKSCAN FLORA EN FAUNA

TUSSEN KASTEEL EN WIJCHENS MEER

TE WIJCHEN

Ecologie

Rapportage quickscan flora en fauna

tussen Kasteel en Wijchens Meer te Wijchen

Opdrachtgever	Gemeente Wijchen Kasteellaan 27 6602 DE Wijchen
Rapportnummer	7381.001
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	11 september 2018
Vestiging	Brabant Heinz Moormannstraat 1b 5831 AS Boxmeer 0485 - 581818 boxmeer@econsultancy.nl
Opsteller	drs. J.G.T. Driessen
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	ir. T. Leeuwis
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en die de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbers een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten en het al dan niet voorkomen van soorten. De gebruikte informatie omtrent verspreiding van soorten is deels afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden. Econsultancy aanvaardt op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

In het algemeen kan gesteld worden dat een quickscan geldig is voor een periode van 2 tot 3 jaar, tenzij in deze periode de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd en/of de Wet natuurbescherming, dan wel inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan 3 jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van de quickscan opnieuw te toetsen.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
	2.1 Huidig gebruik ontwikkelingsgebied en omgeving.....	2
	Figuur 3. Luchtfoto deellootatie B en directe omgeving.....	3
	2.2 Voorgenomen ontwikkeling	5
3	ONDERZOEKSMETHODIEK	6
4	OVERZICHT VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING	7
	4.1 Zorgplicht	7
	4.2 Soortenbescherming	7
5	AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN	8
	5.1 Vogels.....	8
	5.2 Vleermuizen.....	11
	5.3 Overige zoogdieren	14
	5.4 Reptielen.....	15
	5.5 Amfibieën.....	16
	5.6 Vissen	16
	5.7 Ongewervelden.....	16
	5.8 Vaatplanten.....	17
6	TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING	18
	6.1 Broedvogels.....	18
	6.2 Vleermuizen.....	18
	6.3 Steenmarter	19
	6.4 Bever	19
	6.5 Algemene grondgebonden zoogdieren	19
	6.6 Algemene amfibieën en vissen.....	19
	6.7 Overige soort(groep)en	20
7	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	21

Bijlage 1   toelichting verbodsbepalingen Wet natuurbescherming
 Bijlage 2   verklarende woordenlijst

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van de gemeente Wijchen opdracht gekregen voor het uitvoeren van een quickscan flora en fauna ter plaatse van het ontwikkelingsgebied dat ligt tussen het Kasteel en de Wijchens Meer te Wijchen.

De quickscan flora en fauna heeft als doel om in vroegtijdig stadium in te schatten of er binnen het ontwikkelingsgebied planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn, die volgens de Wet natuurbescherming een beschermd status hebben en die mogelijk negatieve invloed kunnen ondervinden van een ontwikkeling ter plaatse. Dit alles om te voorkomen dat in later stadium onverwachte belemmeringen worden geconstateerd.

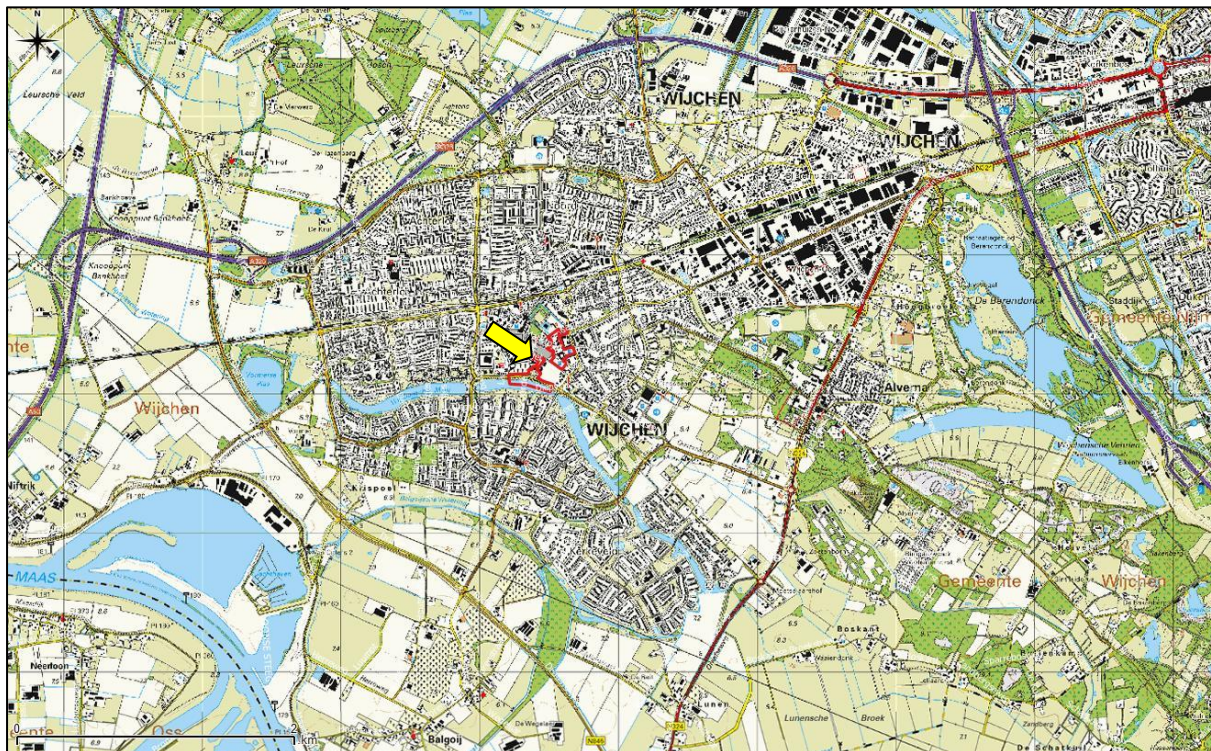
Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen. In dat kader verklaart Econsultancy ten behoeve van de onderzoekslocatie niet eerder betrokken te zijn geweest voor ecologische advisering of ecologisch onderzoek.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik ontwikkelingsgebied en omgeving

Het ontwikkelingsgebied ($\pm 5,5$ ha) is gelegen tussen het kasteel en de Wijchens Meer, in de kern van Wijchen. Het ontwikkelingsgebied bestaat uit twee deelgebieden. Deelgebied A tussen de Wijchens Meer en de Oosterweg ($\pm 2,9$ ha) en deelgebied B tussen de Oosterweg en het Kasteel ($\pm 2,6$ ha). In figuur 1 is de topografische ligging van het ontwikkelingsgebied weergegeven.

Volgens de topografische kaart van Nederland zijn de coördinaten van het midden van de ontwikkelingslocatie $X = 178.561$, $Y = 424.243$.

Figuur 1. Topografische ligging van het ontwikkelingsgebied.

Deellocatie A bestaat aan de zuidzijde uit een gedeelte van de Wijchens Meer met zijn oevers. Ten noorden daarvan ligt een wandelpad omringd met groenstrook en enkele bomen. Het grasveld rondom het gedenkmontument maakt tevens deel uit van deellocatie A alsmede de weg 'de Meerdreef' en het fietspad daarlangs. Verder is deellocatie A bebouwd met het pand van uitvaartverzorgingscentrum Jan Wessels met bijbehorend achterterrein. De pastorietaan maakt tevens deel uit van deellocatie A. In figuur 2 is de luchtfoto van deellocatie A weergegeven.

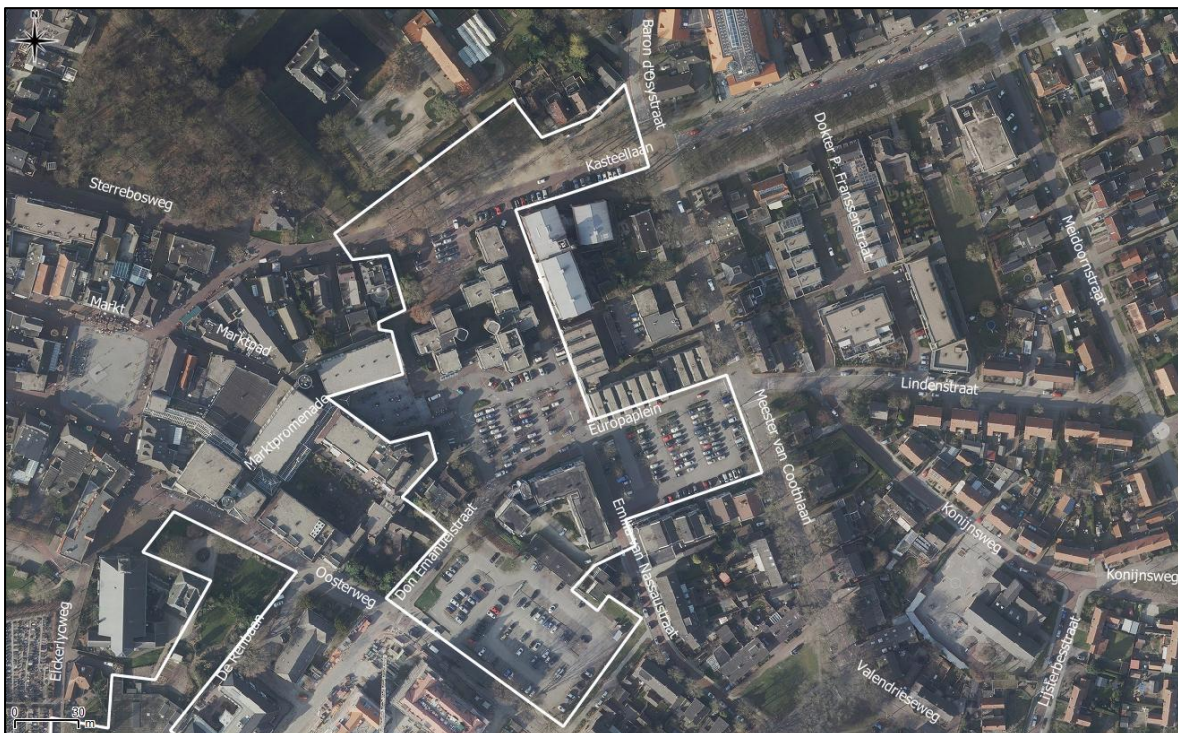
Deellocatie B is bebouwd met het voormalige gemeentekantoor, een appartementencomplex aan het Europaplein en een pand op de hoek van de Don Emanuelstraat met het Europaplein. De parkeerterreinen gelegen aan de Oosterweg, aan het Europaplein en nabij het voormalige gemeentekantoor maken tevens deel uit van deellocatie B. Ook de openbare ruimte tussen het parkeerterrein aan het Europaplein en de ingang van de Marktpromenade maakt deel uit van de ontwikkelingslocatie. Het noordelijk deel van deellocatie B betreft de Kasteellaan en de openbare ruimte tussen de Kasteellaan en de poort van de Kasteeltuin. In figuur 3 is de luchtfoto van deellocatie B weergegeven.

De figuren 4 t/m 21 geven een impressie van de ontwikkelingslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek.

Figuur 2. Luchtfoto deellocatie A en directe omgeving.

Figuur 3. Luchtfoto deellocatie B en directe omgeving.

Figuur 4. Wijchens meer.

Figuur 5. Oeverzone.

Figuur 6. Grasveld langs het meer.

Figuur 7. Bomen rondom Wijchens Meer.

Figuur 8. Fietspad langs de Meerdreef.

Figuur 9. Grasveld rondom gedenkmonument.

Figuur 10. Gedenkmonument.

Figuur 11. Uitvaartcentrum 'Jan Wessels'.

Figuur 12. Pastorietuin.

Figuur 13. Parkeerterrein Oosterweg.

Figuur 14. Pand hoek van Don Emanuelstraat met Europaplein.

Figuur 15. Appartementencomplex Europaplein.

Figuur 16. Parkeerterrein Europaplein.

Figuur 17. Voormalig gemeentekantoor.

Figuur 18. Voormalig gemeentekantoor.

Figuur 19. Openbare ruimte tussen Kasteellaan en Kasteeltuin.

Figuur 20. Poort Kasteeltuin.

Figuur 21. Bomen langs Kasteellaan.

2.2 Voorgenomen ontwikkeling

De ontwikkeling heeft als doel een kwaliteitsimpuls te geven voor het gehele centrum. Daarnaast moet het project de “parels” kasteel, Wijchens Meer en de Markt met elkaar verbinden. Er zijn nog geen concrete ideeën over hoe de ruimte in het projectgebied wordt ingevuld. Daarom zal in de onderhavige rapportage ook uitgegaan worden van een worst-case benadering.

3 ONDERZOEKSMETHODIEK

Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van een veldbezoek en een bureauonderzoek. Op deze wijze is inzicht verkregen in de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij de onderzoekslocatie.

Het veldbezoek is afgelegd op 4 september 2018. Tijdens dit veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie, alsmede de directe omgeving beoordeeld. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op basis van het aanwezige habitat.

Verder is aan de hand van verspreidingsatlassen, andere standaardwerken en op basis van “expert judgement” nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen binnen de ontwikkelingslocatie. Actuele verspreidingsgegevens van flora en fauna zijn uit de Nationale Data-bank Flora en Fauna (NDFF) opgevraagd.

De quickscan flora en fauna is een toets van de ecologische potenties van de onderzoekslocatie en betreft geen volwaardig soort(en) specifiek onderzoek. Er zijn in het onderhavige onderzoek geen inventarisaties uitgevoerd van soorten en soortgroepen. Een ecologische inventarisatie beslaat meerdere veldbezoeken gedurende de voor de soortgroep meest gunstige periode van het jaar.

4 OVERZICHT VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING

Dit hoofdstuk geeft achtergrondinformatie over de natuurwetgeving waaraan de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie wordt getoetst. Er wordt een globale toelichting gegeven ten aanzien van potentiële overtredingen van de Wet natuurbescherming bij de meest voorkomende soorten en soortgroepen. Dit hoofdstuk is niet toegespitst op de situatie op de onderzoekslocatie, maar geeft enkel een beschrijving van de vigerende wetgeving. De Wet natuurbescherming is gericht op:

- het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit;
- het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies;
- het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

De bevoegdheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen bij soortenbescherming ligt grotendeels bij de provincies. De provincie is bevoegd gezag voor de toetsing van handelingen met mogelijke gevolgen voor beschermde dier- en plantensoorten (de soortenbeschermingsbepalingen) én voor Natura 2000-gebieden (de gebiedenbeschermingsbepalingen). Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, blijft het Rijk bevoegd gezag.

4.1 Zorgplicht

Het eerste artikel in de Wet natuurbescherming heeft betrekking op de zorgplicht en heeft betrekking op het voorkomen of beperken van schade aan soorten en gebieden, voor zover deze niet middels overige verbodsbepalingen zijn gereguleerd. Het gaat daarbij in de praktijk vooral om minder streng beschermde soorten, waarbij het onnodig doden, verwonden of beschadigen dient te worden vermeden.

In bijlage 1 wordt dit artikel nader toegelicht.

4.2 Soortenbescherming

Bij een quickscan flora en fauna wordt in beeld gebracht of er (potentiële) vaste rust- of verblijfplaatsen aanwezig zijn van de soorten uit de verschillende beschermingsregimes. Vervolgens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep verstorend kan zijn en of nader onderzoek noodzakelijk wordt geacht.

De Wet natuurbescherming onderscheidt beschermingsregimes voor soorten op grond van internationale verdragen, aangevuld met soorten die vanuit een nationaal oogpunt beschermd worden. Hierdoor zijn er in de Wet natuurbescherming drie verschillende verbodsartikelen per categorie soorten;

- soorten van de Vogelrichtlijn (*artikel 3.1*);
- soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (*artikel 3.5*);
- andere soorten (*artikel 3.10*).

In bijlage 1 worden deze artikelen nader toegelicht.

5 AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN

Het voorkomen van planten- en diersoorten in een gebied wordt mede bepaald door de aanwezigheid van geschikt leefgebied. Een soort kan in zijn leefgebied gebruik maken van verschillende plekken om te verblijven. Al deze plekken (biotopen) kunnen een bepaalde functie voor de soort vervullen. In dit hoofdstuk wordt op basis van het aanwezige habitat/verblijfsmogelijkheden samen met verspreidingsgegevens beschreven welke beschermde soorten binnen de onderzoekslocatie kunnen voorkomen. Afhankelijk van de soort wordt ingegaan op de potentiële aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen, foerageergebied en verbindingroutes. Tevens wordt beoordeeld of de voorgenomen plannen een negatief effect kunnen hebben op de mogelijk aanwezige beschermde soorten.

5.1 Vogels

5.1.1 Broedvogels (nesten jaarrond beschermd)

Er zijn broedvogels waarvan de nesten ook beschermd zijn op het moment dat ze niet voor de voortplanting in gebruik zijn. In stedelijk gebied betreft voornamelijk soorten als huismus, gierzwaluw, slechtvalk en roek.

Huisumus

Het pand met dakpannen dak op de hoek van Don Emanuelstraat met het Europaplein (zie figuur 14) is geschikt als nestlocatie voor huismussen. Dit vanwege de aanwezigheid van openingen onder de onderste rij dakpannen, die toegang verlenen tot de ruimte tussen de dakpannen en het dakbeschoot (zie figuur 22). De overige bebouwing binnen de ontwikkelingslocatie is niet geschikt voor huismus. Dit vanwege de afwezigheid van een dakpannen dak en het ontbreken van overige potentiële nestlocaties voor de huismus. Tijdens het veldbezoek zijn op de locatie zelf geen huismussen waargenomen. Op basis van één veldbezoek buiten het broedseizoen kan de aanwezigheid van nestlocaties van de huismus echter niet worden uitgesloten. Mocht bij de toekomstige plannen het pand op de hoek van de Don Emanuelstraat met het Europaplein gesloopt worden dan zijn negatieve effecten op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet uit te sluiten.

Figuur 22. Geschikte toegangsmogelijkheden voor de huismus.

Gierzwaluw

Door de aanwezigheid van geschikte invliegopeningen langs de dakranden van het pand op de hoek van de Don Emanuelstraat met het Europaplein, die toegang verlenen tot de ruimte tussen de dakpannen en het dakbeschoot, zijn binnen het ontwikkelingsgebied tevens potentiële nestlocaties aan-

wezig voor de gierzwaluw (zie figuur 23). De overige bebouwing binnen de ontwikkelingslocatie is niet geschikt als nestlocatie van de gierzwaluw door de aanwezigheid van een plat dak en/of het ontbreken van geschikte openingen tot ruimtes onder het dak of in de dakrand.

Figuur 23. Geschikte toegangsmogelijkheden voor de gierzwaluw.

Slechtvalk

De gebouwen binnen de ontwikkelingslocatie zijn relatief laag voor een nestlocatie voor de slechtvalk. Daarbij zijn binnen de ontwikkelingslocatie geen nestlocaties van de slechtvalk bekend en zijn bij eerdere onderzoeken tijdens het broedseizoen van deze soorten in de directe omgeving van de ontwikkelingslocatie geen waarnemingen van laagvliegende slechtvalken gedaan. De aanwezigheid van nestlocatie van de slechtvalk binnen het ontwikkelingsgebied kan dan ook redelijkerwijs worden uitgesloten.

Steenuil en kerkuil

Voor steenuil en kerkuil zijn vanwege de afwezigheid van geschikte nestlocaties, als knotwilgen met geschikte holtes, boerenschuren of nestkasten geen geschikt nestlocaties binnen de ontwikkelingslocatie aanwezig. Vanwege de afstand tot geschikte nestlocaties in de omgeving tezamen met de ligging in de dorpskern is een essentiële functie als foerageergebied tevens uitgesloten. Negatieve effecten ten aanzien van deze soorten bij de voorgenomen ontwikkeling kunnen worden uitgesloten.

Overige jaarrond beschermde broedvogels

In de bomen op en in de directe omgeving (tot circa 50 meter) van de ontwikkelingslocatie zijn geen (potentiële) nesten aangetroffen van in Gelderland jaarrond beschermde soorten als buizerd, roek, sperwer, havik en ransuil. Tevens zijn geen sporen gevonden als braakballen, ruiveren, prooiresten of plukplaatsen, waardoor de aanwezigheid van een nest van deze soorten redelijkerwijs kan worden uitgesloten. Mogelijk gebruiken deze soorten de onderzoekslocatie wel als foerageerhabitat. Boven genoemde soorten hebben echter dusdanig groot foerageergebied dat de voorgenomen ontwikkeling niet zal leiden het verloren van essentieel foerageergebied.

5.1.2 Broedvogels (vogels met jaarrond beschermd nest bij zwaar ecologisch belang)

De broedvogels waarvan het nest in uitzonderlijke gevallen jaarrond is beschermd, zijn voornamelijk holenbroeders, zoals spechten, mezen en bosuil, of makers van grote nesten als ekster. Daarnaast vallen ook de in de omgeving voorkomende soorten als torenvalk en ijsvogel in deze categorie. Voor deze soorten geldt dat de nestlocatie enkel jaarrond beschermd is, indien er zwaarwegende ecologische belangen zijn en onvoldoende alternatieve in de omgeving om als nestlocatie te gebruiken.

Torenavalk

In de parochietuin is een torenvalkenkast aanwezig (zie figuur 24). Tijdens het veldbezoek zijn rondom de kast geen sporen van torenvalk gevonden. Daarbij is de kast geplaatst midden in het dorpscentrum, waar weinig geschikt leefgebied om de kast beschikbaar is voor deze soort. Dit tezamen met het ontbreken van waarnemingen tijdens eerdere veldbezoeken in de omgeving maakt dat het gebruik van de kast als nestlocatie redelijkerwijs kan worden uitgesloten. Verstoring van een nestlocatie van de torenvalk kan worden uitgesloten.

Figuur 24. Torenavalkenkast in kasteeltuin.

Bosuil

Voor de bosuil zijn geen geschikte nestlocaties als nestkasten of grote boomholtes aangetroffen op de ontwikkelingslocatie. Tevens zijn direct aangrenzend aan het gebied geen geschikte nestlocaties voor de bosuil aangetroffen. Negatieve effecten ten aanzien van een nestlocatie van de bosuil kunnen worden uitgesloten.

Ijsvogel

Over de gehele Wijchens Meer, lopend van de Westerdreef tot aan het Oosterpark, zijn waarnemingen van een ijsvogel bekend. De oevers nabij de ontwikkelingslocatie vormen een potentiële broedlocatie, omdat de oevers hier nog relatief steil zijn. Dit gedeelte van de Wijchens Meer is echter relatief drukbezocht waardoor een broedlocatie niet te verwachten is. Daarbij zijn in de directe omgeving vergelijkbare oevers aanwezig (onder andere de overzijde van het meer), waar de ijsvogel alternatieve nestlocaties ter beschikking heeft. Er zijn dan ook geen zwaarwegende ecologische redenen, waarom de ijsvogel in dit geval een jaarronde beschermd zou moeten hebben.

Overige soorten

Op de ontwikkelingslocatie zijn in de bomen geen grote nesten van soorten als ekster of kraai aangetroffen. Wel zijn verspreid over de projectlocatie een aantal nestkasten en geschikte holtes voor soorten als pimpelmees en koolmees aangetroffen. Daarnaast kunnen onder het dak van het pand op de hoek van de Don Emanuelstraat met het Europaplein soorten als zwarte roodstaart en spreeuw tot broeden komen. Er zijn derhalve geen bijzondere ecologische omstandigheden die rechtvaardigen dat de nesten van bovengenoemde soorten op de onderzoekslocatie een jaarrond beschermd status zouden moeten hebben.

5.1.3 Overige broedvogels (niet jaarrond beschermd)

Door de aanwezigheid van bomen, struiken en oevers zijn binnen de ontwikkelingslocatie geschikte nestlocaties aanwezig voor algemene broedvogels als merel, heggenmus, winterkoning, roodborst, fitis, turkse tortel, houtduif, wilde eend, waterhoen en meerkoet. Bij kap van bomen, verwijdering van

het groen en werkzaamheden aan oevers kunnen broedgevallen van deze soorten mogelijk verstoord worden.

5.2 Vleermuizen

Volgens het cursusdictaat "Vleermuizen en Planologie" (Limpens *et al.* 2010), NDFP en bekende inventarisatie is de onderzoekslocatie gelegen in een deel van Nederland waar de volgende vleermuissoorten kunnen voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, franjestaart, meervleermuis, baardvleermuis, bosvleermuis en watervleermuis.

Verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen

De aanwezige gebouwen binnen de ontwikkelingslocatie (uitvaartcentrum, voormalige gemeente kantoor, appartementencomplex en pand op de hoek van de Don Emanuelstraat met het Europaplein) zijn allen geschikt als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen als gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Dit vanwege de aanwezigheid van overhangende dakpannen (zie figuur 23) en/of open stootvoegen in spouwmuren die toegang verlenen tot de ruimte onder het dak en in de spouw (zie figuur 25 t/m 27). Deze soorten kunnen de verblijfplaatsen gebruiken als kraam-, zomer-, paar- en mogelijk winterverblijfplaats.

Figuur 25. Open stootvoegen uitvaartcentrum.

Figuur 26. Openingen in appartementencomplex.

Figuur 27. Open stootvoegen in voormalige gemeentekantoor.

Het pand van het voormalige gemeentekantoor is in 2017 jaarrond onderzocht op de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen (project: 4207.001 d.d. 26 september 2017). Hierbij zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen in het pand aangetroffen. Bij sloop en/of renovatie van het pand van het voormalige gemeentekantoor kan verstoring en vernietiging op basis van het uitgevoerde onderzoek worden uitgesloten.

Voor de overige bebouwing binnen de ontwikkelingslocatie geldt dat op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet kan worden uitgesloten dat bij de sloop en/of renovatie van de bebouwing sprake is van verstoring en vernietiging van verblijfplaatsen van vleermuizen.

Verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen

In de bomen nabij het herdenkingsmonument en in de openbare ruimte voor het kasteel zijn doorlopende holtes gevonden die geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen (zie figuur 28 t/m 32). De overige bomen binnen de ontwikkelingslocatie bevatten geen geschikte holtes voor vleermuizen. Bij kap van desbetreffende bomen kunnen verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen als ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, watervleermuis en gewone grootoorvleermuis verstoord en vernietigd worden.

Figuur 28. Een van de bomen nabij herdenkingsmonument met geschikt holte voor vleermuizen.

Figuur 29. Geschikte holte voor vleermuizen in openbare ruimte voor kasteeltuin.

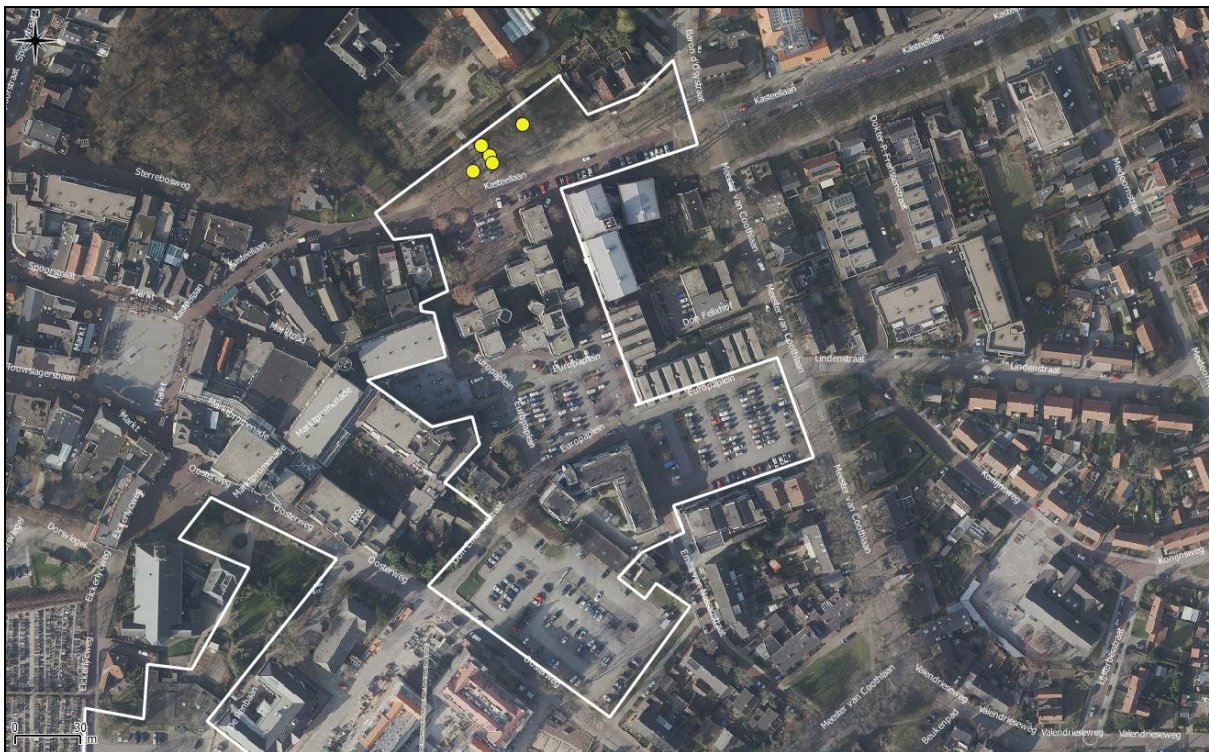

Figuur 30. Andere geschikte holte voor vleermuizen in openbare ruimte voor kasteeltuin.

Figuur 31. Ligging vleermuisgeschikte holtes binnen het ontwikkelingsgebied deellocatie A (gele stippen).

Figuur 32. Ligging vleermuisgeschikte holtes binnen het ontwikkelingsgebied deellocatie B (gele stippen).

Foerageerhabitat

De delen van de Wijchens Meer en het groen nabij het kasteel binnen de ontwikkelingslocatie zullen gelet op het aanwezige habitat gebruikt kunnen worden als foerageergebied door in de omgeving verblijvende vleermuizen als gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, ruige dwergvleermuis, watervleermuis, bosvleermuis en meer-vleermuis. De plannen zullen echter geen aantasting van essentieel foerageergebied vormen. Dit doordat de ontwikkelingslocatie slechts een relatief klein deel van het Wijchens Meer en het openbaar groen nabij het kasteel betreft. Mocht hier een deel van verdwijnen dan blijven er in de toekomst voldoende alternatieve foerageermogelijkheden aanwezig.

Vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. De Wijchens Meer met zijn oevers vormt een potentiële vliegroute voor vleermuizen. Verstoring van deze vliegroute door kap van enkele bomen of plaatsing van enkele verlichtingspunten zal niet leiden tot verloren van een essentiële route langs het meer, omdat vleermuizen langs het overige deel van het Meer en zijn oevers kunnen blijven vliegen.

Het openbaar groen langs de Kasteellaan vormt tevens een potentiële vliegroute voor vleermuizen (zie figuur 33), die de woningen aan de Kasteellaan via bomenrijen verbindt met de Kasteeltuin. Mocht deze groene verbinding geheel verdwijnen dan kan er sprake zijn van verstoring van een essentiële vliegroute van vleermuizen.

Figuur 33. Potentiële vliegroute van bomenrijen langs Kasteellaan door openbaar groen naar kasteeltuin.

5.3 Overige zoogdieren

Alle zoogdieren in Nederland zijn beschermd. Voor sommige algemeen voorkomende soorten geldt een provinciale vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling. Op deze wijze is er onderscheid te maken in streng beschermde en minder streng beschermde soorten. Volgens verspreidingskaarten en de verspreidingsgegevens van de NDFF zijn in de afgelopen 5 jaar binnen enkele kilometers van de onderzoekslocatie bewoningssporen van de volgende streng beschermde grondgebonden zoogdieren binnen de provincie Gelderland waargenomen: eekhoorn, das, steenmarter en bever.

5.3.1 Streng beschermde soorten

Eekhoorn

De bomen binnen het ontwikkelingsgebied zijn geïnspecteerd op de aanwezigheid van nesten of geschikte nestholtes voor eekhoorn. Deze zijn niet aangetroffen binnen de ontwikkelingslocatie. Negatieve effecten ten aanzien van de eekhoorn zijn niet aan de orde bij de voorgenomen plannen.

Das

Op en in de directe omgeving van de ontwikkelingslocatie (binnen 200 meter) zijn geen dassenburchten aangetroffen. Daarbij is de ontwikkelingslocatie te geïsoleerd gelegen van de bekende dassenburchten in het Oosterpark waardoor gebruik als foerageergebied niet te verwachten is. Dit tezamen met ontbreken van sporen van de das nabij de oevers van de Wijchens Meer maakt dat negatieve effecten ten aanzien van de das kunnen worden uitgesloten door de voorgenomen ontwikkeling.

Steenmarter

De ontwikkelingslocatie vormt geschikt habitat voor de steenmarter. Steenmarters gebruiken grotendeels gebouwen en schuurtjes als verblijfplaats. Zowel het pand op de hoek van de Don Emanuëlstraat met het Europaplein als het oude leegstaande gemeentekantoor bevatten geschikte toe-

gangsmogelijk voor de steenmarter. Het appartementencomplex en het uitvaartcentrum bevatten geen geschikte toegangsruimtes voor deze soort.

Het pand van het voormalige gemeentekantoor is in 2017 onderzocht op de aanwezigheid van de steenmarter. Hierbij zijn geen verblijfplaatsen van steenmarter in het pand aangetroffen. Bij sloop en/of renovatie van het pand van het voormalige gemeentekantoor kan verstoring en vernietiging van een verblijfplaats van de steenmarter worden uitgesloten.

Voor het pand op de hoek van de Don Emanuelstraat met het Europaplein geldt dat op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet kan worden uitgesloten dat bij de sloop en/of renovatie van de bebouwing sprake is van verstoring of vernietiging van een vaste rust- en verblijfplaats van de steenmarter.

Bever

In de omgeving van de Wijchens Meer komt de bever voor. Doordat de beverburcht op grote afstand van de plannen gevestigd is, is directe verstoring van de burcht uitgesloten door de voorgenomen werkzaamheden. Het gehele meer maakt deel uit van het leefgebied van deze bever. Het kappen van enkele boom aan de oever zal niet leiden tot het verloren gaan van essentieel foerageergebied. Mochten echter grote delen van het groen verwijderd worden aan de oever dan wel recreatieve activiteiten plaatsvinden op de Wijchens Meer dan kan niet worden uitgesloten dat mogelijk wel sprake van het verloren gaan van essentieel foerageergebied. Indirecte verstoring van de voorgenomen werkzaamheden is zonder dat bekend is wat de concrete plannen betreffen niet op voorhand uit te sluiten.

Overige soorten

Het voorkomen van overige streng beschermde grondgebonden zoogdieren is vanwege het ontbreken van een geschikte vaste rust- en verblijfplaatsen en/of op basis van verspreidingsgegevens uitgesloten.

5.3.2 Licht beschermde soorten

De ontwikkelingslocatie vormt geschikt habitat voor een aantal soorten grondgebonden zoogdieren. Het gaat daarbij om algemene soorten als konijn, egel, haas, mol en diverse muizensoorten. Tevens is niet uitgesloten dat een soort als bunzing incidenteel gebruikt van de oevers van het meer. Boven genoemde soorten kunnen mogelijk verstoord worden bij de voorgenomen ingreep.

5.4 Reptielen

Volgens verspreidingsgegevens van RAVON en de NDFF is in de omgeving van Wijchen de levendbarende hagedis de enige reptielensoort die is waargenomen.

Reptielen stellen specifieke eisen aan het habitat die betrekking hebben op verschillende factoren. De levendbarende hagedis wordt voornamelijk waargenomen in bossen, bosranden, heideterreinen en structuurrijke weg- en spoorbermen. Deze habitattypes zijn niet binnen de ontwikkelingslocatie aanwezig. Daarbij zijn in de omgeving van de Wijchens Meer niet eerder levendbarende hagedissen waargenomen. Waarnemingen in de omgeving hebben enkel betrekking op het gebied de Hatertse en Overasseltse vennen verder ten oosten van Wijchen. Negatieve effecten ten aanzien van reptielen kunnen worden uitgesloten.

5.5 Amfibieën

Volgens verspreidingsgegevens van RAVON en de NDFP zijn in de omgeving van Wijchen de volgende beschermde amfibieënsoorten waargenomen: poelkikker, alpenwatersalamander, kamsalamander, knoflookpad, rugstreeppad en heikikker.

De Wijchens Meer zelf vormt geen geschikt voortplantingshabitat voor beschermde amfibieënsoorten. Dit mede door de hoge dichtheden aan vis in de Wijchens Meer. De kasteelgracht direct ten noorden van ontwikkelingsgebied vormt vanwege de steile oevers, het ontbreken van uitgebreide oever- en onderwatervegetatie en de lage waterkwaliteit tevens geen geschikt voortplantingswater voor beschermde amfibieën. Dit tezamen met het ontbreken van waarnemingen binnen of in de directe omgeving van het ontwikkelingsgebied en de geïsoleerde ligging ten opzichte van bekende voortplantingswateren, maakt dat de aanwezigheid van streng beschermde soorten kan worden uitgesloten.

Wel biedt de kasteelgracht en de omgeving van het Wijchens Meer onderkomen aan algemene amfibieënsoorten als bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad en kleine watersalamander. Deze soorten kunnen tevens de oevers op de ontwikkelingslocatie gebruiken als landhabitat. Dergelijke algemene soorten kunnen bij verwijderen van het groen en werkzaamheden aan de oevers mogelijk verstoord worden.

5.6 Vissen

Het gedeelte binnen de ontwikkelingslocatie van de Wijchens Meer vormt geen optimaal habitat voor de grote modderkruiper die in het riviereengebied voorkomt. Dit vanwege de grote diepte van het Wijchens Meer en het ontbreken van een natuurvriendelijke oever in tegenstelling tot de delen tussen de Meerdreef en de Westerdreef. Daarbij is deze soort tijdens eerdere inventarisaties in de Wijchens Meer in het verleden niet waargenomen (Natuurbalans Divergens, 2006). Dit tezamen maakt dat de aanwezigheid van een vaste rust- en verblijfplaats van de grote modderkruiper redelijkerwijs kan worden uitgesloten binnen de ontwikkelingslocatie. Overige beschermde vissoorten zijn niet in de omgeving van Wijchen bekend.

Wel zijn in het Wijchens Meer waarnemingen bekend van algemene vissoorten als brasem, blankvoorn, snoekbaars, tiendoornige stekelbaars, snoek, karper, zeelt en winde. Mochten bij de herontwikkeling werkzaamheden aan de watergang en zijn oevers plaatsvinden dan kunnen deze algemene vissoorten mogelijk verstoord worden.

5.7 Ongewervelden

Libellen

Er zijn slechts enkele libellensoorten die binnen de Wet natuurbescherming een strenge bescherming genieten. Deze zijn voor wat betreft hun verspreiding gebonden aan specifieke habitateisen, die veelal alleen in natuurgebied zijn te vinden. Daarbij zijn in de directe omgeving geen waarnemingen van beschermde libellen bekend. Negatieve effecten ten aanzien beschermde libellen zijn niet aan de orde bij de voorgenomen ontwikkeling.

Dagvlinders

Beschermde dagvlinders stellen specifieke eisen aan het voortplantingshabitat. Bij het habitat is het belangrijk dat aan de eisen van alle stadia van de vlindersoort wordt voldaan. Voor de beschermde soorten in Nederland geldt dat deze veelal gebonden zijn aan zeldzame waardplanten, die vaak alleen in natuurterreinen zijn te vinden. In de omgeving zijn enkel waarnemingen bekend van de grote vos. Deze soort is enkel op de Hatertse en Overasseltse Vennen aangetroffen. Voor deze soort is

geen geschikte waardplant aanwezig binnen het ontwikkelingsgebied. Negatieve effecten ten aanzien van beschermde vlindersoorten zijn niet aan de orde.

Overige soorten

Overige beschermde soorten, zoals vliegend hert, Europese rivierkreeft en platte schijfhoren, zijn binnen het ontwikkelingsgebied uit te sluiten. Er is geen geschikt habitat voor dergelijke beschermde binnen het ontwikkelingsgebied aanwezig en/of er zijn geen waarnemingen bekend in de directe omgeving van de ontwikkelingslocatie.

5.8 Vaatplanten

De aanwezigheid van water, de zuurgraad van de bodem, de beschikbare hoeveelheid voedingsstoffen, de hoeveelheid zonlicht en de antropogene beïnvloeding bepalen in hoeverre een groeiplaats voor een bepaalde plant geschikt is. Het plangebied bestaat uit bebouwing, verharding, groenstroken, oevers en een watergang. De meeste beschermde soorten onder de Wet natuurbescherming komen niet voor in deze habitattypes. In de omgeving van Wijchen is enkel de beschermde drijvende waterweegbree waargenomen (bron:ndff.nl). Nabij de oevers of in de kasteelgracht is deze plant niet aangetroffen tijdens het veldbezoek. Vernietiging van groeiplaatsen van deze plant is bij de voorgenomen ontwikkeling niet aan de orde.

6 TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING

Als gevolg van de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie kunnen er overtredingen van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming optreden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke soorten er sprake is van dreigende overtreding van de Wet natuurbescherming en of met eenvoudige maatregelen overtreding is te voorkomen. Verder wordt beschreven voor welke soorten een vervolgtraject noodzakelijk is, bijvoorbeeld omdat toetsing van de ingreep aan de Wet natuurbescherming op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet mogelijk is, en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van ontheffingen.

6.1 Broedvogels

Huismus en gierzwaluw

De nesten van huismussen en gierzwaluwen zijn het gehele jaar beschermd en vallen onder de beschermingscategorie 2 van vogelnesten. Dit zijn nesten van koloniebroeders die elk seizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. Volgens de Wet natuurbescherming is het verboden nesten van huismussen en gierzwaluwen te beschadigen, te vernielen, weg te nemen of opzettelijk te verstoren.

Indien het pand op de hoek van de Don Emanuelstraat met het Europaplein bij de herontwikkeling gesloopt of gerenoveerd wordt, vindt mogelijk verstoring en vernietiging van een nestlocatie van huismussen en/of gierzwaluwen. Overtreding van de Wet natuurbescherming is dan ook op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet uit te sluiten. Om vast te stellen of er broedgevallen van de huismus en/of gierzwaluw op de onderzoekslocatie aanwezig zijn dient een nader onderzoek uitgevoerd te worden tijdens het broedseizoen van de soort.

Overige broedvogels

Voor de broedvogels die te verwachten zijn geldt in dit geval dat indien het groen buiten het broedseizoen wordt verwijderd en oeverwerkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden er op voorhand geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot in groen of aan de oever broedende vogels. Tevens wordt geadviseerd het pand op de hoek van de Don Emanuelstraat met het Europaplein bij sloop te slopen buiten het broedseizoen om verstoring van broedgevallen te voorkomen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot half augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedvogel op het moment van de ingreep. Mocht groenverwijdering en sloop van het pand niet geheel buiten het broedseizoen kunnen plaatsvinden dan dient een inspectie op afwezigheid van broedvogels plaats te vinden.

6.2 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Van het voormalige gemeentekantoor is reeds vastgesteld dat geen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn in het pand en bij sloop overtreding van de Wet natuurbescherming niet aan de orde is. Mocht de overige aanwezige bebouwing gesloopt worden of een van de bomen met doorlopende holtes gekapt worden dan zou in het geval van een verblijfsfunctie van vleermuizen de ontwikkeling wel kunnen leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming.

Gelet op de geschiktheid van de bebouwing en holtebomen voor vleermuizen, zal aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn om de daadwerkelijke functie van de bebouwing of bomen voor vleermuizen te kunnen vaststellen bij sloop of renovatie van de panden of kap van de desbetreffende bomen. Een dergelijk aanvullend onderzoek dient te worden uitgevoerd conform het protocol voor vleermuisonderzoek (Netwerk Groene Bureaus, 2017). Dit houdt in dat afhankelijk van de potentiële functies er in de

periode mei tot en met september een aantal veldbezoeken uitgevoerd dient te worden. Vervolgens kan aan de hand van de onderzoeksresultaten worden vastgesteld of er overtredingen plaats zullen vinden bij de uitvoering van de werkzaamheden.

Vliegroute

Het openbaar groen langs de kasteellaan vormt tevens een potentiële vliegroute voor vleermuizen die de kasteeltuin verbindt met de bomenrijen langs de kasteellaan aan de overzijde van de Meester van Coothlaan. Mocht deze groene verbinding geheel verdwijnen dan kan er sprake zijn van verstoring van een essentiële vliegroute van vleermuizen. Mocht het niet mogelijk zijn deze groene verbinding (deels) te behouden dan dient tevens onderzoek gedaan te worden naar een vliegroutefunctie voor vleermuizen. Dit vindt tevens plaats in de periode mei tot en met september.

6.3 Steenmarter

Van het voormalig gemeentekantoor is reeds vastgesteld dat geen verblijfplaatsen van steenmarter aanwezig zijn in het pand en bij sloop of renovatie overtreding van de Wet natuurbescherming niet aan de orde is. Mocht het pand op de hoek van Don Emanuelstraat met het Europaplein gesloopt of gerenoveerd worden dan zou in het geval van een verblijfplaats sprake zijn van een overtreding van Wet natuurbescherming. Om de aanwezigheid van een vaste rust- en verblijfplaats van de steenmarter aan te tonen dan wel uit te sluiten dient nader onderzoek plaats. Dit dient bij voorkeur plaats te vinden in de periode maart t/m juli, de voortplantingsperiode van de soort.

6.4 Bever

Voor de bever geldt dat bij verwijdering van grote delen van groen op de oever en/of realisatie van recreatieve activiteiten op de Wijchens Meer niet kan worden uitgesloten dat mogelijk wel sprake van het verloren gaan van essentieel foerageergebied. Indien de plannen concreter zijn uitgewerkt, dient nader bepaald te worden of er ook daadwerkelijk sprake is van het verloren gaan van essentieel foerageergebied bij de ingreep. Indien dit het geval dienen maatregelen genomen te worden om voldoende foerageergebied te garanderen en indirecte negatieve effecten op de in de omgeving aanwezige beverburcht te voorkomen.

6.5 Algemene grondgebonden zoogdieren

Voor de te verwachten algemene soorten zoogdieren als egel, konijn en diverse muizensoorten. geldt bij verwijdering van het groen mogelijk verstorend kan zijn. Voor de te verwachten soorten geldt, op grond van het provinciale soortenbeleid, bij ruimtelijke ontwikkelingen echter een vrijstelling, waardoor geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Het is echter in het kader van de zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen. Aanwezige dieren moeten de gelegenheid krijgen om veilig weg te komen. Indien noodzakelijk dient een aanwezig dier zorgvuldig te worden verplaatst naar een geschikte locatie buiten het gebied waar de werkzaamheden plaatsvinden.

6.6 Algemene amfibieën en vissen

Voor de te verwachten amfibieën en vissen geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling. Het is echter in het kader van de zorgplicht wel noodzakelijk om al het redelijkerwijs mogelijk te doen om het doden en verwonden te voorkomen en schade van de werkzaamheden te voorkomen. In het kader van de algemene zorgplicht wordt in dit geval, indien redelijkerwijs mogelijk, geadviseerd om bij even-

tuele werkzaamheden aan de waterloop van de Wijchens Meer maatregelen te nemen om negatieve effecten tot een minimum te beperken. De maatregelen kunnen kort samengevat worden in:

1. Werkzaamheden aan de watergang laten plaatsvinden buiten de kwetsbare voortplantingsperiode van amfibieën en vissen en voor de kwetsbare winterperiode voor vissen. Dit wil zeggen dat werkzaamheden aan de watergangen het beste kunnen plaatsvinden in de periode september-februari, maar enkel bij watertemperaturen boven 4 graden Celsius. Tabel I geeft de meest gunstige periode weer voor werkzaamheden aan de watergang.
2. Werkzaamheden in één richting uitvoeren om de aanwezige vissen en amfibieën de mogelijkheid geven weg te vluchten.
3. Indien ook baggerwerkzaamheden voor de ontwikkeling plaatsvinden wordt geadviseerd om tijdens de werkzaamheden de aanwezige bagger op de kant te deponeren en eventueel aanwezige individuen terug te plaatsen in de watergang, bij voorkeur in een deel waar geen werkzaamheden plaatsvinden.

Tabel I. Geschiktheid periodes voor uitvoeren werkzaamheden aan de watergang.

werkzaamheden	jan.	febr.	maart	april	mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.
Gevoelige periodes voor werkzaamheden aan de watergang												
	minst ongunstige periode om werkzaamheden aan de watergang uit te voeren.											
	werkzaamheden zijn mogelijk, inden watertemperaturen boven de 4 graden Celsius											
	ongunstigste periode om werkzaamheden aan de watergang uit te voeren.											

6.7 Overige soort(groep)en

Overtredingen van de Wet natuurbescherming ten aanzien van beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen zijn wegens het ontbreken van geschikt habitat/verblijfsmogelijkheden, op basis van verspreidingsgegevens, de aanwezigheid van voldoende alternatieven en/of gezien de aard van de ingreep in dit geval niet aan de orde.

7 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Econsultancy heeft in opdracht van de Gemeente Wijchen een quickscan flora en fauna uitgevoerd fauna ter plaatse van het ontwikkelingsgebied dat ligt tussen het Kasteel en de Wijchens Meer te Wijchen.

De quickscan flora en fauna heeft als doel om in vroegtijdig stadium in te schatten of er binnen het ontwikkelingsgebied planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn, die volgens de Wet natuurbescherming een beschermd status hebben en die mogelijk negatieve invloed kunnen ondervinden van een ontwikkeling ter plaatse. Dit alles om te voorkomen dat in later stadium onverwachte belemmeringen worden geconstateerd.

De ontwikkeling heeft als doel een kwaliteitsimpuls te geven voor het gehele centrum. Daarnaast moet het project de “parels” kasteel, Wijchens Meer en de Markt met elkaar verbinden. Er zijn nog geen concrete ideeën over hoe de ruimte in het projectgebied wordt ingevuld.

De aanwezigheid van geschikt habitat op het ontwikkelingsgebied voor de verschillende soorten en soortgroepen is weergegeven in tabel II. In de tabel is samengevat of de voorgenomen ingreep mogelijk verstorend kan werken en wat de consequenties zijn voor eventuele vervolgstappen, zoals soortgericht nader onderzoek of vergunningstrajecten. In de tabel is weergegeven of maatregelen noodzakelijk zijn om overtreding van de Wet natuurbescherming voor bepaalde soortgroepen te voorkomen.

Tabel II. Overzicht geschiktheid onderzoekslocatie voor soortgroepen en te nemen vervolgstappen

Soortgroep		Geschikt habitat	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffingsaanvraag	Bijzonderheden / opmerkingen
Broedvogels	algemeen	ja	mogelijk	nee	nee	het verwijderen van groen, werkzaamheden aan oevers en slopen van het pand op de hoek van de Don Emanuelstraat met het Europaplein buiten het broedseizoen uitvoeren of vooraf inspecteren op afwezigheid van broedvogels
	jaarrond beschermd	ja, voor huismus en gierzwaluw	mogelijk	ja ¹	afhankelijk van nader onderzoek	¹ aanvullend onderzoek enkel nodig bij sloop pand hoek van de Don Emanuelstraat met het Europaplein
Vleermuizen	verblijfplaatsen	ja	mogelijk	ja ²	afhankelijk van nader onderzoek	² aanvullend onderzoek enkel nodig bij sloop bebouwing en/of kap van bomen met vleermuisgeschikte holtes van het voormalig gemeentekantoor is reeds vastgesteld dat geen vleermuis aanwezig en bij sloop nader onderzoek niet meer noodzakelijk
	foerageergebied	ja	nee	nee	nee	-
	vliegroutes	ja	mogelijk	ja ³	afhankelijk van nader onderzoek	³ aanvullend onderzoek enkel nodig indien groene verbinding tussen Kasteeltuin en bomenrijen langs Kasteellaan aan de Mr. Van Coothlaan niet (deels) gehandhaafd kan blijven
Grondgebonden zoogdieren	algemeen	ja	mogelijk	nee	nee	aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene soorten als konijn, egel en algemene muizensoorten
	steenmarter	ja	mogelijk	ja ⁴	afhankelijk van nader onderzoek	⁴ aanvullend onderzoek enkel nodig bij sloop pand hoek van de Don Emanuelstraat met het Europaplein
	bever	ja	mogelijk	ja ⁵	nee	⁵ aanvullend toetsing dient plaats te vinden of essentieel foerageergebied verloren gaat, indien plannen concreter zijn uitgewerkt

Soortgroep	Geslacht habitat	Ingrep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffings-aanvraag	Bijzonderheden / opmerkingen
Amfibieën	ja	mogelijk	nee	nee	zorgvuldig handelen i.v.m. aanwezigheid van algemene amfibieënsoorten als gewone pad, bruine kikker en kleine watersalamander bij werkzaamheden aan de watergang
Reptielen	nee	nee	nee	nee	-
Vissen	ja	mogelijk	nee	nee	zorgvuldig handelen i.v.m. aanwezigheid van algemene vissoorten bij werkzaamheden aan de watergang
Ongewervelden	nee	nee	nee	nee	-
Vaatplanten	nee	nee	nee	nee	-

Conclusie

Op basis van onderhavige quickscan flora en fauna dient bij sloop en/of renovatie van de bebouwing binnen het ontwikkelingsgebied dan wel kap van vleermuisgeschikte holtebomen middels aanvullend veldonderzoek duidelijkheid te worden verkregen over de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen. Uit eerder onderzoek is reeds gebleken dat het voormalige gemeentekantoorpand geen verblijfplaatsen voor vleermuizen bevat, waardoor nader onderzoek niet meer noodzakelijk is indien enkel dit pand gesloopt of gerenoveerd wordt. Mocht de groene verbinding tussen de kasteeltuin en de bomenrijen langs de Kasteellaan niet gehandhaafd dient tevens onderzoek gedaan te worden naar een vliegrouwe functie voor vleermuizen.

Verder dient bij sloop en/of renovatie van het pand op de hoek van de Don Emanuelstraat met het Europaplein middels nader onderzoek tevens duidelijkheid te worden verkregen over de aanwezigheid van nestlocaties van de huismus en gierzwaluw onder het dak van de gebouw en verblijfplaatsen van de steenmarter in het gebouw.

Voor de bever geldt daarnaast dat bij grote delen van groenverwijdering op de oever en/of realisatie van recreatieve activiteiten op de Wijchens Meer tevens sprake kan zijn van het verloren gaan van essentieel foerageergebied. Indien de plannen concreter zijn uitgewerkt, dient nader bepaald te worden of er ook daadwerkelijk sprake is van het verloren gaan van essentieel foerageergebied bij de ingreep en of maatregelen om negatieve effecten te voorkomen noodzakelijk zijn.

Overtredingen ten aanzien van algemene broedvogels kunnen op voorhand voorkomen worden door verwijdering van groen, oeverwerkzaamheden en sloop van het pand op de hoek van de Don Emanuelstraat met het Europaplein buiten het broedseizoen uit te voeren dan wel een inspectie uit te voeren op afwezigheid van broedvogels. Verder dient de zorgplicht in acht te worden genomen.

GERAADPLEEGDE BRONNEN

Ministerie van Economische Zaken 2016. Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3, december 2016. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.

Nationale Database Flora en Fauna (NDFD), uitvoerportaal; <https://ndff-ecogrid.nl>, periode 2007-2017

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J. Thissen, K. Canters, & J. Buys 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren - Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Literatuur Gelderland

van Kessel, N. & J. Kranenborg 2012. Vissenatlas Gelderland. Ecologie en verspreiding van zoetwatervissen in Gelderland. Uitgeverij Profiel, Bedum.

Kurstjens, G., P. Calle & B. Peters 2006. De libellen van de Gelderse Poort: natuurlijk rivierenlandschap soortenrijker dan verwacht. Brachytron 9(1&2): 49-57.

Limpens, H.J.G.A. 2005. Vleermuizen in de Gelderse Poort. Een onderzoek naar het voorkomen en landschapsgebruik van vleermuizen in het rivierenlandschap van de Gelderse Poort. VZZ-rapport 2005.25. Zoogdierverseniging VZZ, Arnhem.

te Linde, B. & L.J. van den Berg 2003. Atlas van de flora van Oost Gelderland. Stichting de Maandag, Ruurlo.

Majoor, F., V. de Boer & J. van Diermen 2008. Broedvogels in de Gelderse Poort. Trends vanaf 1990 en recente ontwikkeling 2002-2007. SOVON-inventarisatierapport 2008/3. SOVON, Beek-Ubbergen.

Spitzen - van der Sluijs, A.M., G.W. Willink, R. Creemers, F.G.W.A. Ottburg, R.J. de Boer, P.M.L.Pfaff, W.W. de Wild, D.J. Stronks, R.J.H. Schröder, M.T. de Vos, D.M. Soes, P. Frigge & P.J.H. Struijk 2007. Atlas reptielen en amfibieën in Gelderland 1985 - 2005. Stichting RAVON, Nijmegen.

Literatuur Wijchens Meer en omgeving

BTL advies. Flora- en faunaonderzoek Wijchens Meer fase III.

Econsultancy. Vleermuizenonderzoek (4207.001) Kasteellaan 22-24 te Wijchen.

Econsultancy. Quickscan flora en fauna (6645.001) Oosterpark te Wijchen.

Gemeente Wijchen. Notitie stand van zaken dassenburcht en dassenwissels Oosterpark maart 2018.

Natuurbalans. Visstandbemonstering & Visstandbeoordeling watergang waterschap Rivierenland 2006.

Bijlage 1 toelichting verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

Zorgplicht

Het eerste artikel in de Wet natuurbescherming heeft betrekking op de zorgplicht en heeft betrekking op het voorkomen of beperken van schade aan soorten en gebieden, voor zover deze niet middels overige verbodsbepalingen zijn gereguleerd (zie tabel III). Het gaat daarbij in de praktijk vooral om minder streng beschermde soorten, waarbij het onnodig doden, verwonden of beschadigen dient te worden vermeden.

Tabel III. Zorgplicht

Artikel 1.11. Zorgplicht	
1.	Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2.	De zorg houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten: - dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel, - indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of - voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; “de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd”. Deze formulering van de zorgplicht brengt met zich mee dat wanneer men een bepaalde handeling wilt verrichten die gevolgen voor natuurwaarden zou kunnen hebben, men zich daaraan voorafgaand op de hoogte stelt van de aanwezige natuurwaarden, de kwetsbaarheid ervan en de mogelijke gevolgen daarvoor van het voorgenomen handelen. De zorgplicht is te allen tijde van toepassing, ook al vindt er geen overtreding van een verbodsbepaling plaats. Indien er aanleiding is maatregelen te nemen ten aanzien van de zorgplicht, zal dat voor het betreffende beschermde natuurgebied en de betreffende soortgroep in deze rapportage worden aangegeven.

Soortenbescherming

De Wet natuurbescherming onderscheidt beschermingsregimes voor soorten op grond van internationale verdragen, aangevuld met soorten die vanuit een nationaal oogpunt beschermd worden. Hierdoor zijn er in de Wet natuurbescherming drie verschillende verbodsartikelen per categorie soorten;

- soorten van de Vogelrichtlijn (*artikel 3.1*);
- soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (*artikel 3.5*);
- andere soorten (*artikel 3.10*).

In tabel IV t/m VI worden deze artikelen nader toegelicht.

Tabel IV. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.1 Wet natuurbescherming

Artikel 3.1. Soorten van de Vogelrichtlijn	
1.	Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2.	Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3.	Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4.	Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5.	Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.
Toelichting	
Alle inheemse vogelsoorten in Nederland vallen onder de Vogelrichtlijn. De Vogelrichtlijn is een richtlijn vanuit de Europese Unie uit 1979 en heeft betrekking op de instandhouding van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied van de Lidstaten waarop het Verdrag van toepassing is. De lijst met soorten is niet limitatief.	

Tabel V. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.5 Wet natuurbescherming

Artikel 3.5. In het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn	
1.	Het is verboden in het wild levende dieren van deze soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2.	Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3.	Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4.	Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze dieren te beschadigen of te vernielen.
5.	Het is verboden planten van soorten uit de Habitatrichtlijn of het Verdrag van Bern in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
Toelichting	
Het gaat bij artikel 3.5 over in het wild levende dieren van verschillende soortgroepen. In de wet wordt voor vogelsoorten uit bijlage II van het verdrag van Bern geen uitzondering gemaakt. Van de vogelsoorten die in Nederland voorkomen is hieronder een selectie gemaakt. Van de overige soortengroepen zijn alle soorten genoemd.	
Soorten	
Planten	drijvende waterweegbree, groenknolorchis, kruipend moerasscherm, zomerschroeforchis
Zoogdieren	bever, hamster, hazelmuis, lynx, Noordse woelmuis, otter, wolf, wilde kat
Walvisachtigen	bruinvis, bultrug, butskop (hille), dwergpotvis, dwergvinvis, gestreepte dolfin, gewone dolfin, gewone spitsdolfijn, gewone vinvis, griend, grijze dolfin, kleine zwaardwalvis, narwal, Noordse vinvis, orka, potvis, spitsdolfijn van Gray, tuimelaar, walrus witflankdolfijn, witsnuitdolfijn, witte dolfin
Vleermuizen	Bechsteins vleermuis, bosvleermuis, Brandts vleermuis, franjestaart, gewone baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, grote hoefijzerneus, grote rosse vleermuis, ingekorven vleermuis, kleine dwergvleermuis, kleine hoefijzerneus, laatvlieger, meervleermuis, mopsvleermuis, Noordse vleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis, vale vleermuis, watervleermuis
Amfibieën	boomkikker, geelbuikvuurpad, heikikker, kamsalamander, knoflookpad, poelkikker, rugstreeppad, vroedmeesterpad
Reptielen	dikkopschildpad, gladde slang, Kemps' zeeschildpad, lederschildpad, muurhagedis, soepschildpad, zandhagedis
Vissen	houting, steur
Vlinders	apollovlinder, boszandoog, donker pimpernelblauwtje, grote vuurvlinder, moerasparelmoervlinder, monarchvlinder, pimpernelblauwtje, teunisbloempijlstaart, tijmblauwtje, zilverstreephooibeestje
Libellen	bronslibel, gaffellibel, gevlekte witsnuitlibel, groene glazenmaker, mercurwaterjuffer, Noordse winterjuffer, oostelijke witsnuitlibel, rivierrondbout, sierlijke witsnuitlibel
Insecten	brede geelrandwaterroofkever, gestreepte waterroofkever, heldenbok, juchtleerkever, oeveraas, vermiljoenkever
Overig	Bataafse stroommossel, platte schijfhoren

Artikel 3.5. In het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrictlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn

Vogels	appelvink, baardman, beflijster, bergeend, bergfluit, bijeneter, blauwborst, blauwe kiekendief, boerenzwaluw, bontbekplevier, bonte strandloper, bonte vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, boompieper, boomvalk, bosrietzanger bosruiter, bosuil, braamsluiper, brandgans, bruine kiekendief, buizerd, casarca, Cetti's zanger, draaihals, duinpieper, dwergmeeuw, dwergstern, Engelse kwikstaart, Europese kanarie, fitis, fluit, geelgors, gekraagde roodstaart, gele kwikstaart, geoorde fuut, glanskop, goudhaan, grasmus, graspieper, graszanger, grauwe kiekendief, grauwe klauwier, grauwe vliegenvanger, griel, groene specht, groenling, grote bonte specht, grote gele kwikstaart, grote karekiet, grote stern, grote zilverreiger, havik, heggenmus, hop, huiszwaluw, ijsvogel, kerkuil, klapekster, klein waterhoen, kleine barmsijs, kleine bonte specht, kleine karekiet, kleine plevier, kleine zilverreiger, kleinste waterhoen, kluut, kneu, koolmees, koereiger, kraanvogel, krekeltzanger, kortsnavelboomkruiper, kruisbek, kuifmees, kwak, kwartelkoning, lepelaar, matkop, middelste bonte specht, nachtegaal, Noordse stern, oehoe, oeverloper, oeverpieper, oeverzwaluw, ooievaar, orpheusspotvogel, paapje, pestvogel, pimpelmees, poelruiter, porseleinhoen, purperreiger, putter, ransuil, rietgors, rietzanger, rode wouw, roerdomp, roodborst, roodborsttapuit, roodhalsfuut, rouwkwikstaart, sijs, slangarend, slechtvalk, smelleken, snor, sperwer, spotvogel, sprinkhaanzanger, steenuil, steltkluut, strandplevier, taigaboomkruiper, tapuit, tijftjaf, torenvalk, tuinfluit, velduil, visarend, visdief, vuurgoudhaan, wespandief, wielewaal, winterkoning, witbandkruisbek, witte kwikstaart, witwangstern, nachtzwaluw, woudaap, zeearend, zwarte mees, zwarte ooievaar, zwarte roodstaart, zwarte specht, zwarte stern, zwarte wouw, zwartkop, zwartkopmeeuw

Tabel VI. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.10 Wet natuurbescherming

Artikel 3.10. Andere soorten		
Het is verboden om: - In het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A1, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen. - De vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen. - Vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B2, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.		
Toelichting		
Het gaat bij artikel 10 om in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers. Dieren zijn opgenomen in bijlage onderdeel A1. Planten zijn opgenomen in bijlage onderdeel B2 van de Wet natuurbescherming. Voor een aantal zoogdieren, amfibieën en reptielen geldt per provincie een vrijstelling onder bepaalde voorwaarden. Dit verschilt per provincie. De betreffende soorten zijn aangegeven met een sterretje. Daarnaast is het mogelijk dat sommige provincies ook 'eigen' beschermde soorten hanteren, als aanvulling op het landelijke.		
Soorten		
Dieren	Zoogdieren	aardmuis*, boommarter, bosmuis*, bunzing*, damhart, das, dwergmuis*, dwergspitsmuis*, edelhert, eekhoorn*, egel*, eikelmuis, gewone bosspitsmuis*, gewone zeehond, grote bosmuis, grijze zeehond, haas*, hermelijn*, huisspitsmuis*, konijn*, molmuis, ondergrondse woelmuis*, ree*, rosse woelmuis*, steenmarter*, tweekleurige bosspitsmuis*, veldmuis*, veldspitsmuis, vos*, waterspitsmuis, wezel*, wild zwijn, woelrat*
	Amfibieën	Alpenwatersalamander, bruine kikker*, gewone pad*, kleine watersalamander*, meerkikker*, middelste groene kikker*, vinpootsalamander, vuursalamander
	Reptielen	adder, hazelworm*, levendbarende hagedis*, ringslang
	Vissen	beekdonderpad, beekprik, elrits, gestippelde alver, grote modderkruiper, kwabaal
	Dagvlinders	aardbeivlinder, bosparemoervlinder, bruin dikkopje, bruine eikenpage, donker pimpernelblauwtje, duinparemoervlinder, gentiaanblauwtje, grote paremoervlinder, grote vos, grote vuurvlinder, grote weerschijnvlinder, iepenpage, kleine heivlinder, kleine ijsvogelvlinder, kommavlinder, pimpernelblauwtje, sleedoornpage, spiegelikkopje, veenbesblauwtje, veenbesparemoervlinder, veenhooibeestje, veldparemoervlinder, zilveren maan
	Libellen	beekrombout, bosbeekjuffer, donkere waterjuffer, gevlekte glanslibel, gewone bronlibel, hoogveenglanslibel, Kempense heidelibel, speerwaterjuffer
	Overige soorten	Europese rivierkreeft, vliegend hert
Planten		akkerboterbloem, akkerdoornzaad, akkerogentroost, beklieerde ogentroost, berggamander, bergnactorchis, blaasvaren, blauw guichelheil, bokkenorchis, bosboterbloem, bosdravik, brave hendrik, brede wolfsmelk, breed wollegras, bruinrode wespenorchis, dennenorchis, dreps, echte gamander, franjegentiaan, geelgroene wespenorchis, geplooid vrouwenmantel, getande veldsla, gevlekt zonneroosje, glad biggenkruid, gladde zegge, groene nactorchis, groensteel, groot spiegelklokje, grote bosaardbei, grote leeuwenklauw, honingorchis, kalkboterbloem, kalketrip, karthuiseranjier, karwijselie, kleine ereprijs, kleine schorseneer, kleine wolfsmelk, kluwenklokje, knollathyrus, knolspirea, korensla, kranskarwij, kruiptijm, lange zonnedauw, liggende ereprijs, moerasgamander, muurbloem, naakte lathyrus, naaldenkervel, pijlscheefkalk, roggelelie, rood peperboomje, rozenkransje, ruw pazelzaad, scherpkruid, schubvaren, schubzegge, smalle raai, spits havikskruid, steenbraam

Volgens artikel 3.31 zijn de verboden, bedoeld in de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd overeenkomstig een door het Ministerie van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode en die plaatsvinden in het kader van bestendig beheer, bestendig gebruik, of ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden onder conform hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming heeft als doel om het aanwezige areaal bos in Nederland te behouden. Onder houtopstanden vallen alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken van een oppervlakte van tien are of meer of rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat.

Binnen de Wet natuurbescherming zijn op houtopstanden de artikelen van toepassing die zijn opgenomen in tabel VII.

Tabel VII. Bescherming houtopstanden in de Wet natuurbescherming

Artikel 4.1	De artikelen uitgezonderd artikel 4.6 zijn niet van toepassing op: a) Houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom; b) Houtopstanden op erven of in tuinen; c) Fruitbomen en windschermen om boomgaarden; d) Naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar; e) Kweekgoed; f) Wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden bestaande uit wilgen en populieren; g) het dunnen van een houtopstand; h) uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij: 1. ten minste eens per tien jaar worden geoogst; 2. bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en 3. zijn aangelegd na 1 januari 2013.
Artikel 4.2	1. Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaande melding daarvan bij gedeputeerde staten. 3. Gedeputeerde staten kunnen het vellen van houtopstanden telkens voor ten hoogste vijf jaar verbieden ter bescherming van bijzondere natuur- of landschapswaarden.
Artikel 4.3 lid 1 en 2	Ingeval een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, of anderszins teniet is gegaan, draagt de rechthebbende zorg voor het op bosbouwkundig verantwoorde wijze herbeplanten van dezelfde grond binnen drie jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand. De rechthebbende vervangt binnen drie jaar na de herbeplanting, bedoeld in het eerste lid, herbeplanting die niet is aangeslagen.
Artikel 4.4 lid 1	De artikelen 4.2, eerste en derde lid, en 4.3, eerste en tweede lid, zijn niet van toepassing op: het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in en aantoonbaar wordt gerealiseerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde gedragscode. het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel in het kader van natuurontwikkeling en -beheer
Artikel 4.5	Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van artikel 4.3, eerste en tweede lid, ten behoeve van herbeplanting op andere grond, indien de herbeplanting voldoet aan bij provinciale verordening gestelde regels.

Bijlage 2 Verklarende woordenlijst

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/NNN hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/NNN, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kunnen lopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is bedoeld om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Projectplan

Een projectplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het projectplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Voortplantingsplaats of rustplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kans sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Is een vleermuisverblijfplaats anders dan een kraamverblijf. Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

